

דַּרְשֵׁנִי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • בית הכנסת פרי מגדים, צפת • השיעור נמסר במבוצ"ש פרשת אמור, תשפ"ה

כוחה של מלה אחת

בהילולא של רבי שמעון, רואים את הכח העצום של רשב"י. את הספורים של רבי שמעון כלם מכירים, אבל אני רוצה לקחת את הספורים האלו, ולהשתמש בהם בשבילנו. הגמרא במסכת שבת מספרת שרבי יהודה רבי יוסי ורבי שמעון ישבו ביחד, רבי יהודה שבו: "וואו, כמה הרומאים עושים, איזה יפי. מה הם עושים לנו פה? איזה גשרים, איזה כבישים, איזה ענינים." רבי יוסי שתק. רבי שמעון אמר: "מה, אתה חושב שהם עושים בשבילך משהו? ככה אתה חושב? רשעים גמורים אלו עושים רק בשביל הכיס שלך לקחת מקס".

היה שם יהודה בן גרים, ספר את הנוכח שהיה שם, רש"י כותב: או לתלמידיו או לאביו ואמו, התגלגלו הדברים והגיעו הדברים לרומאים, אמרו הרומאים: "יהודה שעילה יתעלה, רבי יוסי ששתק יגלה, רבי שמעון יהרג".

ובגלל זה רבי שמעון היה במערה 13 שנים. היית מדמיין לעצמך שדברים שדברת בבית מדרש, או דברים שאמרת לאבא ולאמא, בזה לקחת את גדול הדור ושמת אותו במערה 13 שנים? אתה יודע איזה נורא זה? הוא לא חיד שם. זה לא היה מין להיות שם. חז"ל אומרים "צער מערה". זה היה צער גדול.

ידעת שאשתי היתה געוה 13 שנים? הוא ברח בלי להשאיר עקבות איזה אסון נורא זה? אנתנו מסתכלים רק על הספור ככה, אבל אנתנו לא מבינים... ראיית מה יכול לגרם מה שספרת על אחרים? ראיית איזה השלכות יכולים להיות על ספור אחד כזה שנואף לך סתם ספור שספרת.

בשבילנו, תדע שכל תכנית שאתה עושה, כל פעולה שאתה עושה, תסתכל לפעמים אתה לא יודע איזה השלכות יכולים להיות מדבר כזה פשוט.

הגמרא מספרת במסכת ברכות, כלם מכירים את זה, מעשה בתלמיד אחד שבא לפני רבי יהושע: "רבי, תפלת ערבית רשות או חובה?" אמר לו: "רשות". הלך לרבן גמליאל: "תפלת ערבית רשות או חובה?" אמר לו: "חובה". רבי, יש אחד מהתלמידים אמר לי רשות. אמר: "תחכה יכנסו כלם ויגברו". נכנסו כלם, עמד השואל ושאל: "תפלת ערבית רשות או חובה?" רבן גמליאל אמר: "חובה". "יש משהו שחולק עלי?" עמד רבי יהושע אמר: "אף אחד לא חולק". אמר לו רבן גמליאל: "כן, אבל משמך אמרו לי שאתה אמרת רשות". שתק רבי יהושע. אמר לו רבן גמליאל: "טוב רבי יהושע, תעמד". אח"כ הורידו את רבן גמליאל מהנשיאות.

את מי נשים במקומו? את רבי אלעזר בן עזריה, הוא עשירי לעזרא, הוא עשיר, הוא תלמיד חכם, הכל יש בו. טוב, אבל אין לו זקן לבן? גדלו לו באותו יום 18 שורות של זקן לבן. איזה יפי, ממש נפלא. הורידו את השומר של בית המדרש, כל מי שרוצה יכול להכנס. כמה נכנסו? מחלקת בגמרא. יש אומרים 400 ספסלים, יש אומרים 700 ספסלים. 700 ספסלים כפול 4 אנשים – 2800 תלמידים חדשים הגיעו. איזה רבוי תורה זה היה, אתה יודע מה זה? איזה עצמה זה היה. היום אתה הולך לשיבה, אם יש לך איזה 400 תלמידים אתה נבהל. לא יודע מה היה לפני כן, אבל תוסיף את ה-2800 תלמידים שהיו באותו יום נשנתה מסכת עדיית, רבן גמליאל ראה את כל זה, אמר: "אני אבקש סליחה מרבי יהושע". הלך לבקש סליחה מרבי יהושע והכל היה בסדר. אמרו: "טוב נחזיר אותו לנשיאות, את רבן גמליאל". איך נחזיר אותו לנשיאות? כמה ידרש? רבן גמליאל ידרש שלוש שבתות רבי אלעזר בן עזריה שבת אחת, זה הספור שהיה.

הגמרא מסימת: "ואותו תלמיד רבי שמעון בר יוחאי הנה". אני לא מבין, לא מבין! אם אתה רוצה לספר שאותו תלמיד זה רבי שמעון, תגיד מהתחלה מי זה. "מעשה ברבי שמעון שבא לפני רבי יהושע". ואם אתה לא רוצה לספר מי זה כי זה לשון הרע, סכסוך בין החכמים, לא נעים לספר, למה הגמרא החליטה בסוף הספור לספר מי זה התלמיד ששאל וסבך את כל הענינים. למה?

את השאלה הזאת שואלים האחרונים, כמדמני בשם הבן איש חי, אומרים האחרונים: תשמעו, זה יסוד, אני אומר לכם פצצה, זה לא משהו, זה פצצה.

רבי שמעון בר יוחאי הגיע לפני רבי יהושע, שאל אותו: "תפלת ערבית רשות או חובה?". מה התשובה על השאלה הזאת? מלה אחת. או רשות או חובה. זהו, זה התשובה. היית מאמין לעצמך שבגלל השאלה הזאת יורידו את רבן גמליאל מהנשיאות? משהו פעם דמין שעל שאלה אחת: "תפלת ערבית רשות או חובה", יורידו את רבן גמליאל מהנשיאות? היית מדמיין לעצמך שבאותו יום ישימו את רבי אלעזר בן עזריה בחור בגיל 18 נשיא ישראל, ושיגדלו לו 18 שורות זקן לבן? יכול להיות? היית מאמין שיצטרפו לבית מדרש 2800 תלמידים? אל תגויס... מסכת עדיית שנכתבה בש"ס זה בגלל הספור הזה? הגזמת הפעם. לא יכול להיות, לא מסתדר בכלל.

צריך לקרא את הגמ' כן: "אותו תלמיד". נקדה. באותו הזמן הוא היה תלמיד, ילד קטן צ'ק חמוד כזה. אבל כשהוא ראה, איך ששאלה פשוטה – תפלת ערבית רשות או חובה – עשתה כזאת מהפכה בעולם, לדורות, מזה הוא צמח להיות רבי שמעון בר יוחאי.

זה מה שחז"ל באו להגיד. "אותו תלמיד" – באותו זמן הוא היה 'תלמיד', אבל תראה איזה

מהפכה נעשה בעולם, איזה מהפכה נעשה. על מה? על שאלה פשוטה.

זה מצטרף למה שדברנו שביע שבער שהבן איש חי כתב על הרשב"י באות ח' בפיית ואמרתם זה לחי, "חדש כמה הלכות". אז שאלנו: "נו, זה רבי שמעון? חדש כמה הלכות? זה רבי שמעון?". אז תראה מה הלכה אחת יכולה לעשות, מה הלכה אחת עשתה בעם ישראל. איזה שני שאי אפשר לתאר אותו. איזה השלכות יש לכל מעשה שבו אדם עושה.

האדמו"ר מגור אמר לי "תתחדש"

ספר הרב צבי מאיר זילברברג, הייתי בפרו, נכנסתי לאיזה כולל להתרים. היה שם קרוב ל-100 אברכים, ראש כולל מבגר, ממש רב ישיב, תלמיד חכם גאון, גאון. התפעלתי ממנו מאד, ממש התפעלתי ממנו. בדרך קשאנתנו מדברים אז הוא אומר לי – 'אני רוצה לספר לך ספור אישי'. הוא אומר: "אני קשהייתי ילד קטן, אולי שבע שמונה הכי הרבה, אבא שלי נפטר, ואבא היה מפרנס את הבית, ואמא היתה קשת יום, לא היה בבית מה לאכל, מה שהיה אכלנו, לבשנו מה שהיה. יום אחרי פסח, אמא באה הביאה איזה קפסה ואמא אמרה לי: 'אני שמה קפסה, כל יום אני אשים בה 10 אגורות, חצי שקל, שבועות השם בראש השנה אני אקנה לך חלצה חדשה'".

"וואו, אני כל יום הייתי מגיע, מסתפל על הקפסה, הייתי רואה שהתמלא עוד 10 אגורות, 20 אגורות. עד שהגיע ראש השנה. כשהגיע ערב ראש השנה, אמא לקחה אותי לכתות קנינו חלצה חדשה לחג. וואו, אני אומר לאמא: אמא, את יודעת? היום אני אלך לבית הכנסת, כל האנשים יאמרו לי 'תתחדש', איזה חלצה חדשה יש לך'. אני לבשתי את החלצה ורצתי בשמחה לבית כנסת. חכיתי לפגש אנשים שאנשים יאמרו לי: 'וואו איזה חלצה חדשה, תתחדש'. מה אני אגיד לך? אם אחד לא התחיס אלי. אף אחד כפשוטו. אף אחד לא התחיס אלי בכלל'".

"אמרתי, טוב, אולי בסוף התפלה משהו יגש אלי ויאמר לי 'תתחדש'. גם זה לא. אף אחד לא נגש אלי. וואו הייתי כזה מאכזב. מה אני אספר לאמא? מה אני אספר? אמא קנתה לי חלצה חדשה אחרי חצי שנה.

אני הולך בדרך, אני רואה קבוצה של אנשים, אני שואל: 'מה זה פה?'. פה מחכים לברכה מהאדמו"ר מגור, הבית ישראלי מגור. כלם מחכים לקבל ברכה ממנו. אמרתי: גם אני רוצה לקבל ברכה! עמדתי בתור כמו כלם, התור מתקדם, הגיע התור שלי, איך שאני מגיע, פתאום האדמו"ר אומר לי: 'פשיש... איזה חלצה'".

"אני לא יודע אם היה בן אדם יותר מאשר ממני בעולם. לא יודע. רצתי הביתה, לא יודע איפה דרצתי, איפה קפצתי. רק להגיד: 'אמא, אמא, האדמו"ר אמר לי תתחדש. עשה לי פשיש...'. היה לי תענוג, התענוג הגדול ביותר בחיים זה היה לי הרגע הזה'".

"אחרי ראש השנה הרגשתי שאני פתאום משהו אחר. נהיה לי חשק ללמד. והתחלתי ללמד. היינו בחורים פשוטים. ברוך השם משהו הציע לי איזה הצעה אחת מצרפת והשתדכנו. חמי אמר לי: 'תבוא אלינו לצרפת'. פתח לי כולל גדול. חמי יש לו ברוך השם הון תועפות, מחזיקים את הכולל, תדע לך, רציתי להגיד לך, כל זה, מה שהאדמו"ר עשה לי 'פשיש...' ככה על החלצה, משם התחילה כל ההצלחה שלי'".

בן אדם לא יודע את ההשלכות של הפעשים שהוא עושה. לפעמים נראה לך דבר כזה פשוט, כזה פעוט, לא שיה כלום, ואתה לא יודע את ההשלכות של מעשה פשוט שאתה עושה.

אותו דבר גם מי עושה 'פשיש...' על המצוות שהוא עושה. וואו איזה דבר גדול.

מצוה בסתר

בפרשת אמור, באמצע החגים נכנס לקט ופאה. רש"י במקום שואל: 'מה? מה קשור פה לקט ופאה? מה זה קשור פה? היה פסח ויצרתי מצד אחד, כפורים וראש השנה מצד שני. אומר רש"י: 'ללמדך שמי שמשאיר לקט ופאה, כאלו בנה את בית המקדש והקריב עליו את כל התקנות'".

לא יכול להיות! אל תגויס! תגיד לי, כמה זה לקט? 'שתים זה לקט, שלוש אינו לקט' (פאה פ"ו מ"ה). כמה עולמים היום שתי שבלים? חצי קילו של חסה עולה 2 וחצי שקל, מוכנה כבר סדרו אותה במכלת. כמה עולה לעני שתי שבלים? אם אני מגויס, עם כל עליות המחירים, 10 אגורות.

אתה עוד צריך לטחון את זה. נו, בן אדם השאיר 10 אגורות בראפה. אתה יודע מה זה? "כאלו בנה את בית המקדש והקריב עליו את כל התקנות". לא יכול להיות! אתה יודע למה? כי זה מצוה שאף אחד לא עשה לך פשיש... אף אחד לא אמר לך איזה צדיק אתה, איזה זכות יש לך, השארת לקט על הרצפה. וואו, זה מצוה שאף אחד לא יתחיס אליה, אולי גם ידברו עליך – 'השארת רק שתים? זהו? למה? גם ידברו עליך... אבל נגיד ששתים השארת, וואו זה מצוה בינך לבין אלקים נטו, נטו! אה, זה כזה גבוה... 'כאלו בנית את בית המקדש והקריב עליו את כל התקנות'".

כחה של מצוה בחביבות

רבי שמעון יוצא מהמערה. כל מקום שהוא הולך, רבי שמעון ורבי אלעזר שורפים. אמרו: 'תחזרו, תחזרו למערה'. חזרו למערה 12 חודשים. אחרי 12 חודשים יצאו מהמערה. בוא

אֲלֶעָזֶר לֹא חֵיב בְּכָל־לְהִיגֵעַ! לֹא חֵיב! מֵה יֵאמַר לוֹ? אָבָא, תִּשְׁמַע, אֲנִי צָרִיךְ לְלַמַּד' יֵשׁ לִי חֲבוּרָתָא, אָבָא יֵשׁ לִי חֲבוּרָתָא. יֵשׁ לִי רַבָּנִים שְׁאֲנִי צָרִיךְ לְלַמַּד אֹתָם. לֹא יוֹדֵעַ, אָבָא, אֲנִי צָרִיךְ לְלַמַּד".

אָבָל רַבִּי אֲלֶעָזֶר הֵלֵךְ עִם רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּדֵי שִׁיחֶיהָ נִחְמַד לֵאבָּא. שְׁאָבָא לֹא יָהִי לְבַד. לֹא נַעֲמִים. אֲתָה יוֹדֵעַ, אָבָא לְבַד בְּתוֹךְ הַמַּעְרָה? זֶה לֹא נַעֲמִים, אֲזַי אֲנִי לֹא מֵבִין? אֲתָה יוֹדֵעַ מָה? אִיזָה דְרָגוֹת אֵלַי? לְשִׁבְתָּ עִם אָבָא 13 שָׁנִים בְּתוֹךְ הַמַּעְרָה, בְּתוֹךְ הַחוּל. לָמָּה? כְּדֵי שְׁלֵאָבָא יִהְיֶה לוֹ כֹּיף.

אִז לָמָּה כָּל־עוֹלָיִם לְרַבִּי שְׁמַעוֹן? אִף אֶחָד לֹא עוֹלָה לְרַבִּי אֲלֶעָזֶר. לָמָּה? לָמָּה? 13 שָׁנִים שְׁנִיחָם בְּמַעְרָה, שְׁנִיחָם בְּמַעְרָה וְרַבִּי אֲלֶעָזֶר עוֹשֶׂה טוֹבָה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אִיזָה כְבוֹד אָב יֵשׁ לוֹ. נוֹרָא, נוֹרָא הַכְּבוֹד אָב! 13 שָׁנִים בְּתוֹךְ הַחוּל! כָּל זֶה הוּא עוֹשֶׂה לְמִי? כְּדֵי שְׁלֵאָבָא שְׁלוֹ יִהְיֶה טוֹב. אִף אֶחָד לֹא עוֹלָה לְרַבִּי אֲלֶעָזֶר? אִף אֶחָד לֹא עוֹלָה לְרַבִּי אֲלֶעָזֶר? לֹא יוֹכֵל לְהִיּוֹת! קְשִׁיָּה גְדוֹלָה. אֲנִי אוֹמֵר לָכֵם זֹו קְשִׁיָּה פְּצָצָה.

הַתְּשׁוּבָה הַיָּא: רַבִּי שְׁמַעוֹן אֵין לוֹ פֶת בְּסוּלוֹ, הוּא לֹא יוֹכֵל לְצַאֵת מִהַמַּעְרָה, אִם הוּא רוֹצֶה אוֹ לֹא רוֹצֶה הוּא לֹא יוֹכֵל לְצַאֵת! הוּא לֹא יוֹכֵל! לָמָּה? יִהְיֶה אֹתוֹ. רַבִּי אֲלֶעָזֶר, אִם הוּא רוֹצֶה לְצַאֵת, יוֹכֵל לְצַאֵת. בְּסוּדֵר, הוּא לֹא יֵצֵא. אָבָל אִם הוּא רוֹצֶה לְצַאֵת? הוּא יוֹכֵל לְצַאֵת! אֵה, אִם יֵשׁ לָךְ פֶת בְּסוּלוֹ, זֶה כְּבָר לֹא רִצִּינִי.

אֲתָה צוֹדֵק, הַיִּית בְּמַעְרָה 13 שָׁנִים כְּמוֹ אָבָא. מִהַמַּעְרָה לֹא יֵצֵאֲתָּ בְּכָל־נְשִׂאֲרָתָּ אֹתוֹ. אָבָל עֵצֶם הַדְּבָר שִׁיכְלָתָּ לְצַאֵת, זֶה כְּבָר לֹא מְדַרְגָּה גְבוּהָה! רַבִּי שְׁמַעוֹן לֹא יוֹכֵל לְצַאֵת! וְזֶה כָּל הַעֲנִינֵן שֶׁל קְבֻלוֹת.

לָמָּה כְּשִׂאֲתָה שׁוֹמֵעַ בְּן אָדָם מְקַבֵּל אִיזָה קְבָלָה? אֵה, בְּנִתְחִים הַיִּשׁוּעוֹת. מָה? מָה הַעֲנִינֵן? תְּגִיד לִי, אֲתָה מוֹכֵן גַּם לְהִתְחַיֵּב? כָּל הָאֲנָשִׁים מוֹכִינִים לְעִשׂוֹת אֵת כָּל הַמַּצְוֹת בְּלִי גְדֵר. בְּלִי גְדֵר? לֹא עִם גְּדֵר! לֹא, עַד כָּאן, לָמָּה? לֹא מוֹכֵן לְהִתְחַיֵּב! "אֲנִי מוֹכֵן לְהִיּוֹת דְּתִי כְּמֵה שְׁתַּרְצָה, אָבָל בְּלִי לְהִתְחַיֵּב".

אֲתָה יוֹכֵל לְהִיּוֹת עֵנֵק כְּמוֹ רַבִּי אֲלֶעָזֶר, אָבָל אִף אֶחָד לֹא יַעֲלֶה לְצִיּוֹן שְׁלָךְ. יַעֲלוּ לְצִיּוֹן שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן... הוּא הִיָּה מוֹכֵן לְהִתְחַיֵּב, לְלַכֵּת עַד הַסּוּן.

כְּשִׂאֲתָה 'מִתְחַיֵּב' זֶה לֹא אוֹתוֹ דְּבָר

סִפְר הַרְבַּ צְבִי בֶן פּוֹרְתָ (אֲנִי מְסַפֵּר אֵת זֶה בְּקִצּוֹר, וְשׁ בְּיָה אֲרִיכוֹת יְדוּלָה), שִׁיּוֹם אֶחָד הִגִּיעַ אֶחָד לְהִיּוֹת בְּיִשְׁבִּיבָה בְּשִׁבְתָּ. וּמֵאוֹתָה שְׁבַת נִדְלַק לוֹ הַנִּיצוֹץ, וַיּוֹם אֶחָד הַחֲלִיט שְׁבִאֲמַת הוּא נִשְׂאָר בְּיִשְׁבִּיבָה. הַתְּחִיב מֵאֵד, עֵזַב אֵת הַעֲבוּדָה, הִיָּה מְרוּיַח הוּן תּוֹעֵפּוֹת, עֵזַב אֵת הַכֹּל! וְחָזַר בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

שְׁלוֹשׁ שָׁנִים, מִשְׁהוּ כְּזָה, מִצָּא אֵת הַשְּׂדוּךְ שְׁלוֹ וְהִתְחַנְּנוּ. הוּא הִיָּה בְּגִיל 34, הַפְּלָה הִיָּתָה בֵּת 28. אַרְבַּע שָׁנִים עָבְרוּ, אֵין יְלָדִים... שְׁלָחוּ אוֹתָם לְשִׁנֵי פְּרֹפֹסוֹרִים גְּדוֹלִים מֵאֵד, שְׁנִיחָם אָמְרוּ לָהֶם פֶּה אֶחָד, יְלָדִים בְּגִלְגוֹל הַזֶּה לֹא יִהְיֶה לָכֵם! אֵין גַּם אַחֲזוּ אֶחָד שִׁיכּוֹלִים לְעִשׂוֹת מִשְׁהוּ! אֵין שׁוּם דְּבָר!

הוּא סִפֵּר – נִסְעֵתִי לְאֵמָא שְׁלִי לְרֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֵמָא שְׁלִי אִשְׁה חֲלוּנִית, אָבָל מֵה זֶה חֲלוּנִית? חֲלוּנִית גְּמוּרָה! אֵמָא שְׁלִי מֵאֵד מֵאֵד הַטְּעֵרְגָה. אֵמָא אוֹמְרָת לִי בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה: 'תְּגִיד לִי, מָה אֲנִי אֶעֱשֶׂה בְּשִׁבְלָךְ שִׁיחֶיהָ לָךְ טוֹב? שִׁיחֶיהָ לָךְ יְלָדִים!"

אֲמַרְתִּי לָהּ 'אֵמָא, תְּשִׁמְרִי שְׁבַתְּ! 'תְּשִׁמְרִי שְׁבַתְּ? 'דִּי, דִּי, דִּי, תְּפַסִּיק לְהִגְזִים. תְּפַסִּיק! לֹא, אֵת יוֹדַעְתָּ מָה, אֵמָא? אֵל תְּשִׁמְרִי שְׁבַתְּ, אָבָל לְפָחוֹת תְּדַלִּיקִי נְרוֹת שְׁבַתְּ. תְּדַלִּיקִי נְרוֹת שְׁבַתְּ, וּבְחִצֵי שְׁעָה שְׁהַנְרוֹת דוֹלְקִים, אֵל תְּדַלִּיקִי אֵת הַטְּלוּיָה, זֶהוּ! זֶה הַבְּקָשָׁה.

'אֵה, יוֹתֵר מְדִי גְדוֹל בְּשִׁבְלִי לֹא בְּשִׁבְלִי, לֹא בְּשִׁבְלִי תֵן לִי מִשְׁהוּ שְׁאֲנִי יוֹכֵלָה לְזָרֵם אֹתוֹ, לֹא רוֹצֶה מִשְׁהוּ גְדוֹל, טוֹב, אֵמָא, אֵין לִי מֵה לְהִגִּיד לָךְ, זֶה מֵה שְׁיֵשׁ לִי, לֹא יוֹדֵעַ מֵה לְהִגִּיד לָךְ.

לְפָנֵי יוֹם הַכְּפּוּרִים הָאֵמָא אוֹמְרָת לָהֶם: אֲנִי חֲשַׁבְתִּי עַל זֶה. אֲנִי מוֹכֵנָה לְהַקְרִיב אֵת עֲצָמֵי בְּשִׁבְלִי שִׁיחֶיהָ לָכֵם יְלָדִים. אֲנִי עֲזַרְתָּ הַשֵּׁם אֲתִחִיל לְהַדְלִיק נְרוֹת שְׁבַתְּ, וְחִצֵי שְׁעָה אֶשְׁמֵר שְׁבַתְּ.

סִפְר הַרְבַּ צְבִי בֶן פּוֹרְתָ – מֵאֵד עָבְרוּ שְׁמוֹנֶה שָׁנִים, מֵאֵד שְׁהִיא שׁוֹמְרַת חֲצִי שְׁעָה שֶׁל שְׁבַת, וְלֵאבָרְךָ הִזָּה נוֹלָדוּ חֲמִשָּׁה יְלָדִים.

אָמַר הַרְבַּ: "תְּשִׁמְעִי, אֲנִי מְכִיר מֵלֵא אֲנָשִׁים שְׁעֵשׂוּ סְגֻלוֹת אִשׁ, אָבָל יֵשׁ דְּבָר כְּזֶה שְׁבֹן אָדָם מִתְּחִיב. כְּשִׂאֲתָה מִתְּחִיב, זֶה מִשְׁהוּ אַחַר לְגִמְרִי! זֶה לֹא אוֹתוֹ דְּבָר! שְׁנֵי אֲנָשִׁים יוֹשְׁבִים לוֹמְדִים בְּיַחַד, אֶחָד אָמַר, אֲנִי מְכַבֵּה אֵת הַטְּלָפוֹן, לֹא רוֹצֶה לְשִׁמְעִי! אֲנִי לוֹמַד! הַשְּׁנִי אָמַר, 'אֲנִי לוֹמַד גַּם כְּשֶׁהַטְּלָפוֹן דְּלוֹק', שְׁנִיחָם לְמַדוּ אַרְבַּע שְׁעוֹת. אִף אֶחָד לֹא הִתְקַשֵּׁר אֲלֵיהֶם, אֵי אֶפְשָׁר לְהַשׁוֹת! זֶה לֹא אוֹתוֹ דְּבָר בְּכָל־לֵ! זֶה רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה רַבִּי אֲלֶעָזֶר! זֶה שְׁתֵּי עוֹלְמוֹת.

מִי שְׁיֵשׁ לוֹ פֶת בְּסוּלוֹ, גַּם כְּשֶׁהוּא עֵנֵק, אָבָל עֵצֶם הַדְּבָר שְׁיֵשׁ לָךְ, אֲתָה יוֹכֵל לְבָרְחָ. אָבָל אִם אֲתָה מוֹכֵן לְהִתְחַיֵּב, לְהִתְחַיֵּב, זֶה מִשְׁהוּ שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר אוֹתוֹ.

יְזַכֵּה אוֹתָנִי הַשֵּׁם שְׁזָכוֹת רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּר יוֹחָאי זֹכוֹת כָּל הַצְּדִיקִים יִשְׁמְרוּ אוֹתָנִי וְאֵת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל לִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, לְבָרְכוֹת, לְהַצְלָחוֹת, כָּל אֲשֶׁר תִּפְנֹן, תִּשְׁכִּילוּ וְתַצְלִיחוּ. אָמֵן וְאָמֵן.

נִגִיד בְּשִׁפָּה שְׁלֹנִי, רַבִּי שְׁמַעוֹן נִרְגַע, רַבִּי אֲלֶעָזֶר עֲדוֹן דִּינָא קְשִׁיָּא. כָּל מִי שְׁבָא, לֹא נִרְאָה לוֹ טוֹב, שׁוֹרָף אוֹתוֹ. עַד מָתִי זֶה הִיָּה? עַד יוֹם שְׁשִׁי.

יוֹם שְׁשִׁי רוֹאִים אִיזָה זָקֵן אֶחָד הוֹלֵךְ, רִץ עִם שְׁתֵּי הַדְּסִים. עוֹצֵר אוֹתוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: "תְּגִיד לִי, לָמָּה שְׁתֵּי הַדְּסִים?". אוֹמֵר לוֹ: "לָמָּה? זֶה לְכַבּוֹד שְׁבַתְּ, שִׁיחֶיהָ רִיחַ נַעֲמִים". "בְּסוּדֵר, מְסַפִּיק אֶחָד". אוֹמֵר לוֹ: "לֹא רַבִּי, אֶחָד לְזָכוֹר, אֶחָד לְשִׁמּוֹר".

מָה אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי אֲלֶעָזֶר? "בְּנִי, רָאָה כְּמֵה מַצְוֹת חֲבִיבוֹת עַל עַם יִשְׂרָאֵל". מִיָּד נִרְגַע רַבִּי אֲלֶעָזֶר. אֲנִי לֹא מֵבִין אֵת רַבִּי אֲלֶעָזֶר! מָה אֲתָה מִתְּלַבֵּה? אֲנִי לֹא מֵבִין! רַבִּי אֲלֶעָזֶר יֵאמַר לוֹ: "אָבָא, מָה אֲתָה מְרָאָה לִי זָקֵן אֶחָד שְׁלוֹקַח שְׁתֵּי הַדְּסִים? אֲנִי בְּמִשְׁךְ הַשְּׁבוּעַ הַזֶּה הִרְאִיתִי לָךְ 3000 אֲנָשִׁים עִם אֵיפּוֹנִים, הִרְאִיתִי לָךְ אֲנָשִׁים בְּלִי כְּפוֹת, אֲנָשִׁים לֹא מִנִּיחִים תְּפִלּוֹן. אֲתָה מְרָאָה לִי זָקֵן אֶחָד שְׁלוֹקַח שְׁתֵּי הַדְּסִים. מָה אֲתָה מִתְּלַבֵּה מָה? מָה אֲתָה מִתְּרַגֵּשׁ מָה עֵכְשִׁיו?".

רַבִּי שְׁמַעוֹן הִתְלַבֵּה, רַבִּי אֲלֶעָזֶר נִרְגַע. מָה רְאִיתָ שְׁהוּא נִרְגַע? אֵי, אֵי, אֵי. מָה אָמַר לוֹ? "בְּנִי, רָאָה כְּמֵה מַצְוֹת חֲבִיבוֹת עַל עַם יִשְׂרָאֵל" כְּשִׂאֲתָה יְהוּדִי אֶחָד מְקִיָּם מַצְוֵה אַחַת בְּחֲבִיבוֹת, תַּעֲד, הִיָּהוּדִי הַזֶּה מְגוֹן עַל כָּל הַדּוֹר, זֶה מֵה שְׂרַבִּי שְׁמַעוֹן לְמַד אוֹתָנִי, אֲתָה רוֹאָה מַצְוֵה בְּחֲבִיבוֹת? זֶה לֹא עוֹד מַצְוֵה... זֶה לֹא עוֹד... זֶה מַצְוֵה שְׁמַגְנָה עַל כָּל הַדּוֹר כְּלוֹ!

אֵיפֹה רְאִינוּ דְּבָר כְּזֶה? בְּגִמְרָא בְּמַסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה (ר:ט), הַגְּמָרָא אוֹמְרָת: "אָמַר רַבִּי יַחֲזַק, מִפְּנֵי מָה תּוֹקְעִים כְּשֶׁהֵם יוֹשְׁבִים וְתוֹקְעִים כְּשֶׁהֵם עוֹמְדִים? כְּדֵי לְעַרְבֵב אֵת הַשְּׁטָן". אִיךְ הוּא מִתְּעַרְבֵּב?

אֲזַי יֵשׁ לָנוּ אֵת הַפְּרוּשׁ הַמְּפָרֵסֵם שֶׁל הַתּוֹסֵפּוֹת (בְּשֵׁם הַעֲרוּךְ), שְׁהִשְׁטָן נִבְהַל כִּי הוּא מִתְּבַלְבֵּל לְחֻשָּׁב שְׁזֶה שׁוֹפְרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְאֵזַי הוּא יִתְבַטֵּל מִן הָעוֹלָם שְׁנֵאֲמַר בְּלַע הַמּוֹת לְנַצַּח.

אָבָל תְּשִׁמְעוּ אִיזָה פְּרוּשׁ מְתוּק כּוֹתֵב רְשִׁי: "מִתּוֹךְ שְׂרוּאָה שְׁהַמַּצְוֹת חֲבִיבוֹת עַל עַם יִשְׂרָאֵל, מְסַתְּמִים טַעְנוּתֵינוּ".

יְכוֹל לְהִיּוֹת הַשׁוֹנֵא הַגְּדוֹל שְׁלָךְ, זֶה לֹא אִיזָה אֶחָד, אֲתָה יוֹדֵעַ, הוּא לֹא מִהַמְּפַלְגָה שְׁלָךְ – שׁוֹנֵא שְׁלָךְ! כְּשִׂאֲתָה יֵשׁן הוּא עֵר! הוּא מַחְפֵּשׁ אוֹתָךְ בְּכָל מְקוֹם, מְכַשִּׁיל אוֹתָךְ, רוֹצֶה לְהַרְגֵּ אוֹתָךְ. אֵין מִשְׁהוּ אַחַר. הוּא מַחְכֵּה לְיוֹם הַמִּיתָה שְׁלָךְ!

אֲנִי לֹא מֵבִין אוֹתוֹ. בֶּן אָדָם אֶסָּף עֲלֵיךְ, אֲתָה יוֹדֵעַ, בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה 'סְפָרִים' שֶׁל עוֹנוֹת. סְפָרִים, סְפָרִים אֶסָּף עֲלֵיךְ. הִיָּעֵר רֵאשׁ הַשָּׁנָה, מָה הוּא רוֹאָה? פְּתֹאֵם הוּא רוֹאָה יְהוּדִי אֶחָד שְׁמַע תְּקִיעַת שׁוֹפָר 30 קוֹלוֹת. יֵצֵא דִי חוּבָה! וְהִיָּהוּדִי הַזֶּה אוֹמֵר: לֹא, אֲנִי רוֹצֶה לְשִׁמְעַ עוֹד פְּעַם! לָמָּה עוֹד פְּעַם? זֶה חֲבִיב, זֶה כִּיף. אֵה, כְּכֵה? מְסַתְּמִים טַעְנוּתֵינוּ.

מִשְׁהוּ פֶה הַסְתַּתְּמוֹ טַעְנוּתֵינוּ? אֲנִי שׁוֹאֵל. מִשְׁהוּ פֶה, שְׁמִישְׁהוּ חֵיב לוֹ אִיזָה 10 שְׁקָל, יְרָאָה אֵת חֲבֵר שְׁלוֹ שׁוֹמֵעַ 2000 קוֹלוֹת שׁוֹפָר. לֹא 100 קוֹלוֹת, 2000. תְּגִיד, הוּא יִמְחַל לוֹ עַל 10 שְׁקָל? אֵיךְ, בְּחַיִּים לֹא. מָה אֲתָה? מָה קְשׁוֹר שִׁיִּתְקַע עוֹד 200 קוֹלוֹת? אֵת מִי זֶה עֲנִינִי?

אֵי, אֵי, אֵי, וְהִשְׁטָן מְסַתְּמִים טַעְנוּתֵינוּ. סִימָן שְׁאֵין לָנוּ הַבְּנֵה אִיזָה עֵמֵק זֶה מַצְוֵה אַחַת בְּחֲבִיבוֹת. הַשְּׁטָן עִם כָּל הַגְּדוֹלָה שְׁלוֹ, כָּל הַעֲבָרוֹת שְׁעֵשִׂינוּ, מְסַתְּמִים טַעְנוּתֵינוּ מַצְוֵה אַחַת בְּחֲבִיבוֹת.

אוֹתוֹ דְּבָר אוֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן. הִרִי מְקַרְבִּים קָרְבָן עוֹלָה בְּשִׁבְתָּ, בְּסוּדֵר, מַצִּין, זֶה הַתּוֹרָה צוֹתָה, מְקַרְבִּים. תְּגִיד, אָבָל לָמָּה אֵת הָאֵיבָרִים צְרִיכִים לְהַקְרִיב בְּשִׁבְתָּ? הָאֵיבָרִים אֲתָה יוֹכֵל לְהַקְרִיב גַּם בְּמוֹצָאֵי שְׁבַתְּ, יוֹצֵאִים יְדֵי חוּבָה. מֵה הַבְּעִיָּה? שְׁבַת הַיּוֹם! שְׁבַת!

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: "חֲבִיבָה מַצְוֵה בְּשַׁעֲתָה" (פְּסָחִים ט:). תְּשִׁמְעִי, זֶה עֵכְשִׁי הַמַּצְוֵה שְׁלָךְ, זֶה עֵכְשִׁי הַמַּצְוֵה. תְּשִׁמְעִי, זֶה חֲבִיב, תַּעֲשֶׂה אֵת זֶה עֵכְשִׁי! כּוֹ! מָה זֶה עֵכְשִׁי? אָבָל זֶה שְׁבַת? מָה זֶה חֲבִיב? כְּנֵגַד חֲבִיב הַזֶּה יֵשׁ שְׁבַת! אָבָל לֹא, לֹא, עֵזַב אוֹתָךְ. כְּשֶׁהַמַּצְוֵה חֲבִיבָה, אֵין שְׁבַתוֹ! וְאִם יְחוּל בְּשִׁבְתָּ יוֹם הַכְּפּוּרִים? גַּם בְּשִׁבְתָּ שְׁיַחוּל יוֹם הַכְּפּוּרִים! נִי אֲזַי מָה? חֲבִיבָה מַצְוֵה בְּשַׁעֲתָה!

וַיֹּא, אִיזָה עֲצָמָה זֶה! אִיזָה עֲצָמָה זֶה כְּשֶׁבֶן אָדָם עוֹשֶׂה מַצְוֵה בְּזִרְיוֹת! עֵכְשִׁי זֶה הַמַּצְוֵה? עֵכְשִׁי אֲנִי עוֹשֶׂה! זֶה דְּבָר גְּדוֹל שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְתַאֵר אוֹתוֹ!

יֵשׁ עוֹד דְּבָר אֶחָד, הַגְּמָרָא (תְּעִנִּית ל:): אוֹמְרָת שְׁלֵא הִיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ ט"ו בְּאָב וַיּוֹם הַכְּפּוּרִים, מָה הִיָּה בְּט"ו בְּאָב? אַחַת הַסּוּבוֹת – כָּלוּ מִתִּי מְדָבֵר. אָבָל זֹו לֹא הַסּוּבָה. רְשִׁי כּוֹתֵב, שְׁהַסּוּבָה הַעֲקָרִית דִּ'אֲמַר מר', מָה 'אֲמַר מר'? מִיּוֹם שְׁכָלוּ מִתִּי מְדָבֵר, חֲזַר הַדְּבוּר לְמִשְׁה רַבְּנוּ, זֶה הַכְּנָנָה.

אֲזַי בְּגִלְלָה שְׁהַדְּבוּר חֲזַר לְמִשְׁה רַבְּנוּ, עַל זֶה עוֹשִׂים יוֹם טוֹב? רְשִׁי בְּמִקּוֹם שׁוֹאֵל – אֲנִי לֹא מֵבִין, מָה? 40 שָׁנָה אֲלָקִים לֹא דְבַר עִם מִשְׁה רַבְּנוּ? מָה רְשִׁי כּוֹתֵב? תִּסְתַּקְלוּ, זֶה רְשִׁי נוֹרָא. אוֹמֵר רְשִׁי – 40 שָׁנָה דְּבַר אֹתוֹ יָבֵשׁ, יָבֵשׁ. אָבָל מֵאֵד שְׁכָלוּ מִתִּי מְדָבֵר, 'דְּבַר אֹתוֹ בְּחִבָּה', וַיּוֹא, אִיזָה לִפִּי.

אֲזַי אֲנִי לֹא מֵבִין. בְּגִלְלָה זֶה? זֹאת אוֹמְרָת, תְּמִיד הֵם דְּבָרוּ, אָבָל דְּבָרוּ יָבֵשׁ, עֵכְשִׁי דְּבָרוּ עִם נְגוּן! נְגוּן! דְּבָרוּ עִם נְגוּן! נוּ, אֲז